

Quadern de treball
Cicle mitjà

L'Ale i la bola del món màgica

Intermón Oxfam

Índex

L'any 2000, les Nacions Unides van signar la Declaració del Mil·lenni, en la qual es van comprometre a complir els 8 Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM), com un primer pas per reduir la pobresa extrema a la meitat el 2015.

Per exigir als països que compleixin els seus compromisos, més de 400 organitzacions membres de la Coordinadora estatal d'ONGD, entre aquestes Intermón Oxfam, ens hem sumat a la campanya Pobresa Zero.

L'Ale i la bola del món màgica

Cicle mitjà

Quadern de treball per a l'alumnat

Direcció de la col·lecció: Raquel León

Coordinació de l'autoria: Gemma Bello i Montse Riera.

Consell assessor: M. Àngels Aliè, Carme Batet, Mireia Claverol, Núria Ensesa, Marga Florensa, Israel García, Joan Pere Guzmán, Laura Martí, M. Jesús del Olmo, José Palos, Desiderio de Paz, Ferran Polo, Patricia Quijano, Maria Rico, Teresa Riera, M. Lluïsa Ruiz.

Coordinació de la producció:

Elisa Sarsanedas

Disseny de la coberta i interiors:

Estudi Lluís Torres

Traducció:

Fina Marfà

1a. edició: juliol 2006

© Autoria: Sibila Vigna

© Il·lustracions: Àngel Sauret

© Intermón Oxfam

Roger de Llúria, 15. 08010 Barcelona

Tel. 93 482 07 00. Fax 93 482 07 07

info@IntermonOxfam.org

ISBN: 84-8452-404-3

Dipòsit legal: B.42.864-2006

Producció: Editorial Octaedro

Impressió: Anman, Gràfiques del Vallès

Imprès a Espanya

0. "L'Ale i la bola del món màgica" 4

1. La història de l'Ale 14

2. El país de la Keita 15

3. Ens hem perdut! 16

4. I a casa, com ho tenim? 18

5. Problemes de salut 20

6. La collita de cotó 21

7. Anem a les causes 22

8. Pobresa zero ja! 24

L'Ale i la bola del món màgica

Capítol 1 El regal del senyor Benet

L'Ale torna a fer girar la bola del món una vegada més. Hi ha tants països per conèixer..., però el temps vola i el globus terraqui espera una resposta. Què passarà quan digui el nom d'un país? Encara no es pot creure el que li està passant... Què dirà el Dani quan li ho expliqui?

Tot va començar quan l'Ale va rebre les notes trimestrals. El mestre el va felicitar. Tenia la nota màxima en ciències naturals. La biologia era un dels seus forts. El Dani, el seu millor amic, es va passar el dia fent-li bromes i dient-li "doctor Alexandre". Així, entre broma i broma, va ser com l'Ale es va començar a prendre seriosament la idea d'estudiar medicina. Curaria la gent malalta i, segurament, guanyaria bastants diners.

En tot això pensava l'Ale, tornant de l'escola, quan va veure el senyor Benet a la porta de casa seva. L'Ale es va alegrar de veure'l i va apressar el pas per presumir de notes. El senyor Benet estava jubilat i era molt estimat al poble. No tenia néts, però tots els nens i les nenes eren ben rebuts a casa seva.

—Hola, Ale. Com t'han anat les notes? —va saludar-lo el senyor Benet.

—Estic molt content, senyor Benet. El mestre diu que sóc molt bo en ciències naturals —va dir l'Ale amb un ampli somriure.— I per això m'he animat i he decidit que quan sigui gran estudiaré medicina!

—Que bé, Ale! Me n'alegro molt. En aquest món calen bons metges i metgesses. A mi també m'hauria agradat ser metge, però quan jo era jove, era molt difícil estudiar.

—I això per què? No hi havia universitats?

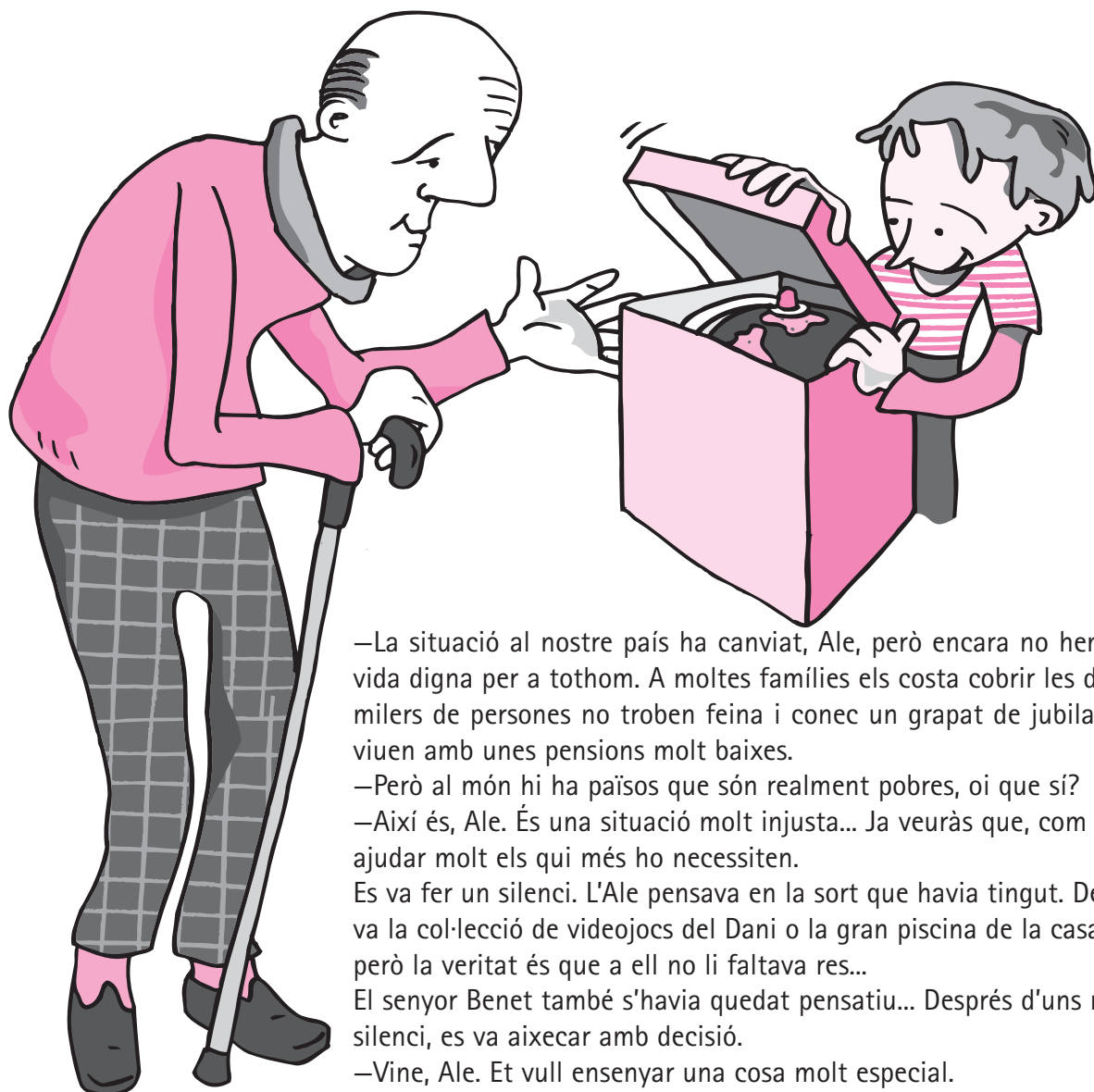
—És clar que hi havia universitats. Però en aquella època no tothom podia estudiar, per falta de diners. A casa meva passàvem una època de gran pobresa, igual que moltes famílies espanyoles...

L'Ale va obrir els ulls molt sorprès.

—Com a Àfrica, senyor Benet?

—Doncs no tant, fill, però és ben cert que la vam ballar magra. Els anys de la guerra i la postguerra van ser durs... Estudiar era molt difícil i moltes persones van arribar a passar fam.

—Doncs... ara tenim sort, perquè Espanya ja no és un país pobre —va dir l'Ale amb alleujament.

—La situació al nostre país ha canviat, Ale, però encara no hem aconseguit una vida digna per a tothom. A moltes famílies els costa cobrir les despeses bàsiques, milers de persones no troben feina i conec un grapat de jubilats i jubilades que viuen amb unes pensions molt baixes.

—Però al món hi ha països que són realment pobres, oi que sí?

—Així és, Ale. És una situació molt injusta... Ja veuràs que, com a metge, podràs ajudar molt els qui més ho necessiten.

Es va fer un silenci. L'Ale pensava en la sort que havia tingut. De vegades enveja-va la col·lecció de videojocs del Dani o la gran piscina de la casa dels seus cosins, però la veritat és que a ell no li faltava res...

El senyor Benet també s'havia quedat pensatiu... Després d'uns minuts de silenci, es va aixecar amb decisió.

—Vine, Ale. Et vull ensenyar una cosa molt especial.

L'Ale va entrar a la casa i va veure que el senyor Benet agafava una caixa polse-gosa de sobre un armari. La va posar damunt de la taula i va bufar per treure la pols de la tapa. L'Ale va esternudar.

—Què és? —va preguntar intrigat.

—Esbrina-ho tu mateix —va dir el jubilat amb un somriure misteriós.

L'Ale va obrir la tapa amb atenció. Dins hi havia un vell globus terraqüi amb el suport daurat. Es va decebre una mica. El va treure de la caixa i el va fer girar sobre el seu eix.

—No és una bola del món qualsevol, Ale. Fa molt temps, la meva àvia me la va donar abans de morir.

L'Ale va recordar haver sentit històries estranyes sobre la senyora:

—És veritat que la teva àvia era bruixa?

—Una cosa semblant, Ale —va respondre el senyor Benet somrient—. Però en tot cas era una bruixa bona i sàvia. Curava la gent amb herbes i donava consells a qui li'n demanava.

—M'hauria agradat conèixer-la.

—Perquè... jo ja estic molt vell per fer servir aquesta andròmina. És per a tu. Emporta-te-la. T'ajudarà a conèixer el món i a ser un bon metge.

—Ho diu de debò, senyor Benet?

—Sí, noi. Au, vés-te'n cap a casa i cuida molt bé el teu regal. Recorda que és una bola del món excepcional —li va dir el senyor Benet acomiadant-lo i fent-li l'ullet.

Capítol 2

Lege viam tuam

Després de sopar, l'Ale va pujar de seguida a la seva habitació per acabar uns deures de l'escola. Els seus pares s'havien alegrat molt per les notes. L'Ale estava molt content. En encendre el llum, va veure la bola del món damunt del seu escriptori. Ja gairebé l'havia oblidada. La va fer girar. Què havia volgut dir el senyor Benet en dir que era excepcional? L'Ale no hi veia res d'especial, encara que realment era força antiga.

Els mapes eren de colors clars i les lletres estaven dibuixades amb elegants traços de cal·ligrafia: Amèrica, Europa, Àfrica, Oceania... Un braç metàl·lic, corb i daurat, l'envoltava i la fixava a un suport rodó del mateix material. Encara tenia bastant de pols. L'Ale va agafar un mocador i la va netejar curosament. Sota la pols del suport va aparèixer una inscripció gravada en lletres petites. Va treure una lupa del calaix i va intentar llegir-la. Una *L*, una *E*, una *G*, una altra *E*...

La llegenda completa deia *Lege viam tuam*. A l'Ale li va sonar com a llatí. Què significava? De la biblioteca de la sala, va rescatar un vell diccionari de llatí. Després d'uns minuts d'investigació, va aconseguir traduir el missatge de la bola: "Tria el teu camí". Intrigat i pensatiu, l'Ale va començar a repetir la frase en veu alta: *lege viam tuam, lege viam tuam, lege viam tuam...*

De cop i volta, un lleu grinyol provinent de l'escriptori va cridar la seva atenció: la bola del món estava girant! L'Ale es va espantar i va retrocedir fins a la porta. Al cap d'uns segons, la bola es va aturar i les lletres de la inscripció es van il·luminar amb una resplendor daurada. L'Ale va contenir la respiració sense deixar de mirar el globus.

Després de pocs segons, el llum es va apagar i tot va tornar a la normalitat.

Estava paralitzat. Va intentar dir alguna cosa i va obrir la boca:

—*Lege viam tuam...* —va ser l'únic que li va sortir amb veu titubejant.

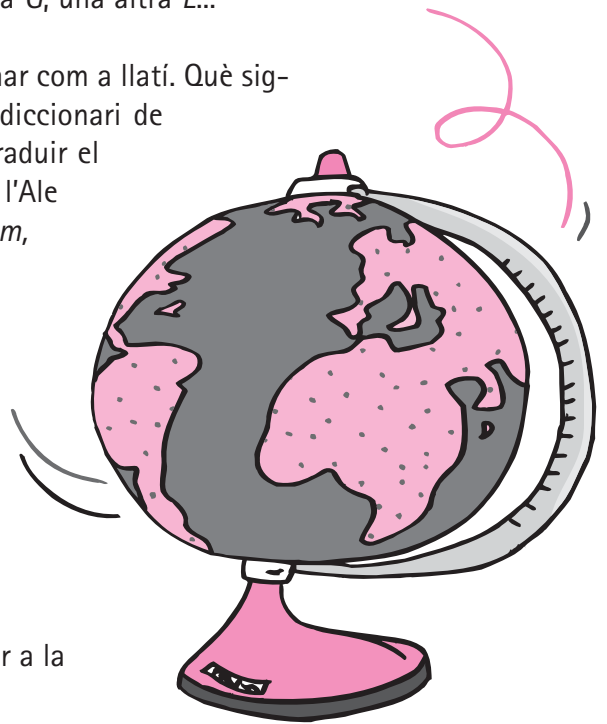
No va passar res. Per un moment, l'Ale va pensar que abans havia tingut una al·lucinació.

Es va acostar molt lentament a la bola i va tornar a repetir:

—*Lege viam tuam, lege viam tuam.*

La tercera vegada que va dir la frase, la bola va tornar a girar lentament sobre l'eix del suport. A poc a poc, va augmentar la velocitat, va girar uns quants segons i després es va detenir. Un cop més, la llegenda es va il·luminar.

L'Ale es va quedar bocabadat: era una bola del món màgica, i era seva! Es va asseure al llit i es va tornar a aixecar. Estava nerviós. Què significava la llegenda? De sobte va tenir una intuïció... El senyor Benet li va dir que el seu regal l'ajudaria a conèixer el món. El missatge era ben clar: "Tria el teu camí". La bola seria

capaç de portar-lo al país que desitgés? I si ho provés? Només es tractava de triar un país i veure què passava. Quin país li agradaria conèixer? Havia somiat amb tants de llocs...

Capítol 3 El país de la Keita

L'Ale està decidit a provar la seva bola màgica. Mira al seu voltant buscant inspiració. Veu la llibreta de notes a l'escriptori i recorda el seu desig... Ja està!, ja sap on anar.

L'Ale repeteix tres vegades en veu alta la consigna: "*lege viam tuam*". Igual que els altres cops, el mecanisme màgic s'enega. Finalment, s'arma de coratge i mirant fixament el globus diu amb veu tremolosa:

—Vull conèixer... un país molt necessitat de metges.

La bola s'atura. Ara diversos països apareixen il·luminats. Alguns són americans, però la majoria són a Àfrica... I ara què? L'Ale suposa que ha de tornar a triar. Es decideix per Àfrica i es fixa en un país bastant gran que apareix pintat de groc: Mali... sona bé. Es decideix immediatament:

—Vull conèixer Mali.

Ara Mali és l'únic país que queda il·luminat en el globus. L'Ale conté l'alè. Què passarà? Passen dos... tres segons i... tot continua igual. L'Ale sent una gran decepció:

—Així sí que en coneixeré, de món!, amb llumenetes i coloraines! He dit que volia conèixer Mali! M'has sentit? —diu a la bola agafant-la amb força pel suport.

En tocar-la, un forta pessigada elèctrica el tira a terra amb globus i tot!

Queda estès de bocaterrosa. Intenta incorporar-se, però li fa mal tot el cos. L'Ale està més enfadat que abans:

—Què s'ha cregut aquest tros de ferralla?, per molt antiga que sigui no hi té dret...

Unes rialles tímides interrompen les seves protestes. L'Ale s'aixeca d'un salt i...

No es pot creure el que veu al seu voltant! És enmig d'una clariana en un bosc. Entre els arbres, en la llunyania, es veuen unes quantes casetes de color vermellós. L'Ale tanca els ulls i els torna a obrir. El paisatge continua sent el mateix. Als seus peus, hi ha la bola del món. La recull amb cura i li pregunta:

—On m'has portat?

Torna a sentir una rialla al seu darrere. Es gira, i veu una nena que el mira divertida tapant-se la boca amb les mans. Deu tenir més o menys nou anys, com l'Ale. Té la pell fosca i porta el cabell pentinat amb petites trenes i cintes de colors.

L'Ale no pot contenir l'emoció i se li acosta ansiós:

—Qui ets?, on som?

La nena deixa de riure i el mira molt seriosa:

—Qui ets tu?, què has vingut a fer al meu poble? —li pregunta en francès.

L'Ale s'adona que ha ficat la pota i es torna vermell:

—Em dic Ale-xan-dre —tartamudeja intentant recordar les seves classes de francès—, però tothom em diu Ale. Vinc d'Espanya, no sé molt bé com. Si em deixes ser el teu amic, t'explicaré la meua història —afegeix fent un gest amistós.

Com que la nena encara se'l mira seriosament, estén la mà cap a ella, tal com ha vist fer a les persones adultes. Llavors, la nena torna a somriure i estreny la mà que l'Ale li ofereix.

—Sóc la Keita. Aquell és el meu poble.

—A quin lloc som? Per què parles francès? —pregunta l'Ale confós.

—Som a Mali, Ale. En el meu país es parlen moltes llengües, però a l'escola també aprenem francès. Com és que no saps on ets?, t'has perdut? —pregunta la Keita amb curiositat.

—Què et sembla si ens asseiem i t'ho explico? —proposa l'Ale.

S'asseuen sobre les arrels d'un arbre molt gran. La Keita treu unes fruites grogues de la seva bossa i n'ofereix una al seu nou amic.

Mig en francès i mig en castellà, l'Ale intenta explicar a la Keita la seva estranya aventura. La nena no sembla gaire interessada en el "viatge", però pregunta moltes coses sobre Espanya. Vol saber com és el país, el poble d'Ale, a què juguen els nens i les nenes, què menja la gent i si els medicaments són cars. Per la seva banda, l'Ale vol saber-ho tot sobre Mali. La conversa s'allarga fins que es fa de nit. De sobte, se sent un crit angosiós que ve des del poble:

—Keita! Keita!

La nena s'aixeca ràpidament:

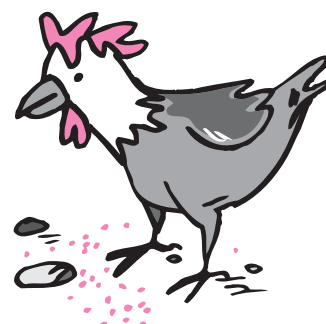
—És la meua mare. Em sembla que n'ha passat alguna... he d'anar-me'n!

—Espera! No em deixis aquí. Puc venir amb tu?

—D'acord, vine. Però... de pressa! —diu la Keita mentre comença a córrer cap al poblat.

L'Ale veu la bola del món al terra. No pot arriscar-se a perdre-la! Mira al seu voltant i descobreix un forat profund entre les arrels de l'arbre. Hi fica la bola i n'oculta l'entrada amb branques seques. Arrenca a córrer, darrere la Keita, seguint-la pels camins de terra que passen entre les cases. Al seu pas, troben nens, nenes i algunes dones, que miren l'Ale amb ulls sorpresos.

Per fi, la Keita entra en una casa feta de maons vermellosos semblant a totes les altres. L'Ale, gairebé sense alè, es queda fora sense saber què fer... Se sent una conversa, entre la Keita i la seva mare, en un idioma que no entén. El plor d'un nadó les interromp. La mare sembla preocupada. Passa alguna cosa dolenta... L'Ale comença a inquietar-se.

Capítol 4

Cal fer alguna cosa!

Al cap d'una estona, que a l'Ale se li fa eterna, la Keita treu el nas per la porta de la casa i li fa un senyal perquè entri. Una senyora amb els ulls plorosos s'acosta a rebre'l estenent-li la mà. Li diu unes paraules incomprensibles per a l'Ale. La Keita explica:

—És l'Haidara, la meva mare, i et dóna la benvinguda en bomu, que és la nostra llengua.

Tot seguit, la Keita assenyala un bressol de fusta on dorm un nadó:

—És el meu germanet, el Mody. La meva mare està preocupada perquè té molta febre. No vol menjar i la temperatura no li baixa. A més a més, el meu pare està treballant als camps de cotó i no arribarà fins d'aquí a uns dies...

L'Ale intenta donar una solució:

—Keita, anem de pressa a buscar un metge! —diu agafant la seva nova amiga de la mà.

La Keita li diu que no movent el cap:

—A Mali hi ha molt pocs metges i són molt cars. Hauríem d'anar fins a Sikasso, la ciutat més propera, per trobar-ne un. I, suposant que el trobéssim, no tindriem prou diners per pagar-lo.

L'Ale revisa les seves butxaques i s'adona que no porta ni un cèntim. I encara que en portés, és probable que els diners europeus no servissin de res. S'avergonyeix una mica del que pensava tot just fa unes hores. Quan es té vocació de metge, els diners són el menys important.

El nadó es desperta i torna a plorar. L'Ale se li acosta i li toca el front. Està molt calent. La mare l'agafa en braços i li canta. Als cap de pocs minuts, el nen deixa de plorar i només se sent la cançó de l'Haidara.

—Cal fer alguna cosa! —diu l'Ale mirant la Keita—. Ha d'haver-hi algú que pugui curar el Mody!

—Sí, hi ha una persona—respon la Keita—. El Toumani és l'últim ancià savi que ens queda al poble. Ell coneix el poder del bosc i de les plantes per curar les malalties. El Toumani ha salvat moltes vides.

—Deu ser un bruixot!, igual que l'àvia del senyor Benet! Què esperem per anar a buscar-lo? —diu l'Ale esperançant.

Ara, la que nega amb el cap és la mare de la Keita. L'Ale no entén el que diu, però la seva veu sona angoixada.

La Keita intercanvia unes paraules amb la seva mare. Després explica a l'Ale que l'ancià ha anat a visitar uns parents. La comunitat on es troba és a gairebé un dia de camí.

—Anem a buscar-lo, Keita. Ha d'haver-hi algun autobús...

—Ale, aquí no n'hi ha, d'autobusos i a la comunitat no tenim cotxes. He dit a la meva mare que aniré caminant a buscar el Toumani. El camí és llarg, però no vull que el meu germanet es mori.

L'Ale pren la decisió immediatament:

—Keita, t'acompanyaré!

Un somriure il·lumina els rostres de la mare i de la filla. Sortiran l'endemà molt aviat per aprofitar les hores de menys calor. La mare surt al pati i encén el foc. La casa de la Keita, com les altres, té un pati gran on es preparen els aliments i tenen lloc gairebé totes les activitats de la família. Al cap de poca estona, una olor exquisida envaeix l'ambient.

—Heu d'alimentar-vos bé. Us espera un llarg camí —diu l'Haidara servint l'àpat. Malgrat que ja ha sopat, l'Ale no gosa rebutjar una saborosa ració de sopa i un puré fet de blat de moro.

Després de sopar, la Keita i l'Ale s'estiren sobre unes estores per dormir.

L'Haidara es queda asseguda al costat del bressol del nadó. A l'Ale li costa adormir-se.

Repassa tot el que li ha passat i es pregunta si deu estar somiant. Es pessiga una mà i li fa mal; no és cap somni. Pensa en el seu pare i la seva mare que deuen estar amoïnats. Hauran de tenir paciència; encara no és temps de tornar a casa. Sent que ha d'ajudar la Keita i el petit Mody. L'Ale intenta veure alguna cosa en la penombra de la cabana. El nadó dorm vetllat per la seva mare. Tanca els ulls i també s'adorm.

Capítol 5

Un llarg camí

Una sacsejada suau el desperta. La Keita murmura que ja és hora d'anar-se'n. L'Ale s'aixeca una mica endormiscat i surt al pati a rentar-se la cara. Tot just comença a sortir el sol. L'Haidara els dóna un paquetet amb provisions i els demana que vagin amb molt de compte pel camí.

L'Ale i la Keita surten del poble i agafen un caminó que transcorre entre arbres i herbes altes. Des de les branques, ocells i micos els saluden en passar amb gralls i crits. Al migdia, ja han caminat força hores i la calor es fa més intensa. Cansats, s'aturen a menjar a l'ombra d'uns arbusts.

Quan acaben, continuen el viatge, revifats pel descans. Una hora més tard, en sortir d'un bosquet, es troben de cop amb un paisatge completament diferent. Fins

allà on els arriba la vista, s'estenen grans camps de conreu esquitxats de taques blanques. Semblen flocs de neu. L'Ale mai no ha vist res semblant:

—Keita, què és?

—Són camps de cotó. Mali és un dels més grans productors de cotó del món.

L'Ale la mira amb sorpresa:

—Aleshores Mali hauria de ser un país molt ric. El cotó es fa servir per a la roba, els teixits, la medicina i per a moltes altres coses.

—Doncs jo no ho entenc, Ale. El meu pare, com moltes persones de Mali, treballa en el cotó durant tot l'any i molt. Però quan venen la collita, hi guanyen molt poc. A més a més, el govern sempre diu que no té diners per a clíniques, medicines o escoles... És un misteri.

—Potser el Toumani, que és un savi, té una resposta sobre el misteri del cotó...

La Keita mira amb ulls tristos i l'Ale n'endevina els pensaments.

—Anem, Keita. Continuem. Ja veuràs com el Toumani curarà el teu germanet.

—Això espero, Ale. Però quan els nens i les nenes es posen malalts, no sempre es curen. El Toumani diu que, amb l'edat, està perdent poders. Els meus pares diuen que, encara que el Toumani és molt savi, hi ha malalties que només les poden curar els metges i les medecines de la ciutat.

L'Ale i la Keita caminen per una carretera de terra que transcorre entre els camps conreats. Es veuen molts homes i dones treballant entre les plantes de cotó. De sobte, la Keita llança un petit crit d'alegria i arrenca a córrer cap a un home que s'acosta pel camí. Es tracta del Moussa, el pare de la Keita. El Moussa saluda l'Ale amb un ampli somriure. Els explica que es dirigia a casa. Sabia que alguna cosa anava malament a la família, perquè durant la nit havia tingut un somni. L'Ale el mira amb els ulls molt oberts; des de fa unes quantes hores, a la seva vida, passen moltes coses que no poden explicar-se...

La Keita explica al seu pare que el Mody està malalt. En Moussa s'eixuga la suor del front i es queda uns minuts pensatiu. No tenen més remei que continuar caminant per trobar l'ancià savi...

Capítol 6

El misteri del cotó

L'Ale, la Keita i el seu pare reprenen el camí. Quatre hores després, arriben a la comunitat on viu la família del Toumani. Troben l'ancià assegut al pati de la casa. Després de saludar-lo, el Moussa, la Keita i l'Ale s'asseuen a terra, exhausts per la caminada. El vell Toumani els explica que ja és molt vell i que no se sent amb forces per tornar a casa. Es quedarà a viure amb els seus parents. De totes maneres, prepararà una medecina especial per curar el petit Mody.

Mentre esperen, uns quants membres de la família arriben a la casa amb un aire cansat. Vénen dels camps de cotó. L'Aminata, una neboda del Toumani, porta una gran cassoleta d'arròs guisat. La deixa sobre una estora i convida en Moussa, la Keita i l'Ale a acostar-s'hi. Tota la família s'asseu a menjar. El Sangare, el marit de l'Aminata, pregunta a l'Ale pel seu país d'origen. L'Ale contesta totes les preguntes i aprofita per esbrinar alguna cosa sobre el misteri del cotó. En Sangare i l'Aminata l'hi expliquen.

—Per a nosaltres, la gent de Mali, conrear el cotó comporta moltes despeses i no rebem cap ajuda. Tot surt de la nostra butxaca. I només guanyem el que ens donen al mercat pel producte —diu l'Aminata.

—En canvi —continua en Sangare—, als Estats Units i a Europa les persones que conreen cotó reben diners dels seus governs. Saps quin resultat té això?

—Doncs... no ho sé —contesta l'Ale, cada cop més encuriolit.

—Els Estats Units i Europa poden vendre el seu cotó més barat que nosaltres. Això fa que el preu general baixi molt —diu en Sangare.

—I per això, a Mali, cada cop guanyem menys amb el nostre cotó —afegeix el pare de la Keita.

L'Ale està confús. No acaba d'entendre com és que es dona aquesta situació tan injusta. Com és possible que les persones riques rebin més ajuda que les pobres per fer la mateixa feina?

L'Ale es disposa a fer una nova pregunta, però en aquest moment el vell Toumani surt de la casa. Porta un petit atuell de fang que dona al pare de la Keita. Li dona unes indicacions en bomu. En Moussa, la Keita i l'Ale donen les gràcies a l'ancià, s'acomiaten de la família i surten apressats al camí.

Ja és gairebé de nit. L'Ale pensa que no serà capaç de tornar a fer tot el viatge a peu. També la Keita està cansada, però tots dos estan molt preocupats pel Mody. Agafats de la mà, intenten seguir en Moussa que avança a llargues gambades.

La foscor ja és total quan senten un soroll de motor a les seves espatlles. Es giren i veuen els llums d'un cotxe. En Moussa comença a fer-li senyals amb els dos braços perquè s'aturi. L'Ale l'imita. A la Keita se li il·luminen els ulls:

—És la camioneta de la cooperativa de cotó!

Tots tres pugen a la part del darrere, on viatgen diverses persones, una cabreta i un parell de gallines. Dues dones els ajuden a instal·lar-s'hi còmodament.

Quan arriben a casa, l'Haidara surt a rebre'ls a la porta amb llàgrimes als ulls. A l'Ale el cor li fa un salt. Entren ràpidament...

Capítol 7 Mali dins el cor

Un cop dins la casa, els tres es dirigeixen al bressol del nadó. En la penombra, distingeixen el petit Mody molt quietet. En Moussa li diu pel seu nom i el nadó el mira amb els ulls molt petits.

—Continua tenint molta febre i està cada cop més dèbil. No ha mamat des de fa moltes hores —explica l'Haidara.

El pare el despulla i li aplica per tot el cos l'ungüent de plantes que ha preparat el Toumani. Seguint les instruccions de l'ancià, la Keita i la seva mare preparen una gerra d'aigua bullida amb una mica de sal i una altra de sucre. Quan es refreda, donen el líquid al nadó amb un bol petit. El Mody gairebé no té forces ni per empassar-s'ho. Els quatre passen la nit vetllant-lo i parlant en veu baixa. Malgrat el cansament, ningú no pot pensar a dormir.

Quan comença a sortir el sol, el plor desesperat del Mody els esglaia. L'Haidara l'agafa en braços i prova de donar-li el pit. El nadó comença a xuclar immediatament. El pare li toca el front i sospira alleujat:

—Ja no té febre!

La Keita somriu i estreny molt fort el braç del seu amic. L'Ale intenta dissimular les llàgrimes que estan a punt de sortir-li. Ningú no parla mirant el petit que no deixa anar el pit de la seva mare.

A mig matí, el Mody ha millorat molt. La família està més relaxada. L'Haidara li canta, l'acaroni i no el deixa ni un moment. Alguns veïns i veïnes s'acosten a la casa per veure el nadó. En Moussa i l'Haidara fan broma i presenten l'Ale com el seu fill europeu. Tots riuen intentant oblidar la mala estona passada.

De cop i volta, l'Ale recorda la seva pròpia família a Espanya. Ja és hora de tornar a casa. Ho diu a la Keita. La nena es queda una estona mirant al terra. A ambdós els entristeix la separació.

L'Ale s'acomiada de la família. En Moussa i l'Haidara li demanen que torni aviat a visitar-los. La Keita l'acompanya a la clariana del bosc on es van conèixer. La bola del món és intacta dins l'amagatall.

—Tornaràs? —li pregunta la Keita.

L'Ale la mira molt seriós:

—Sí que tornaré. Et vaig explicar que vull ser metge?

La nena somriu i li dona un paquetet embolicat en una tela de colors.

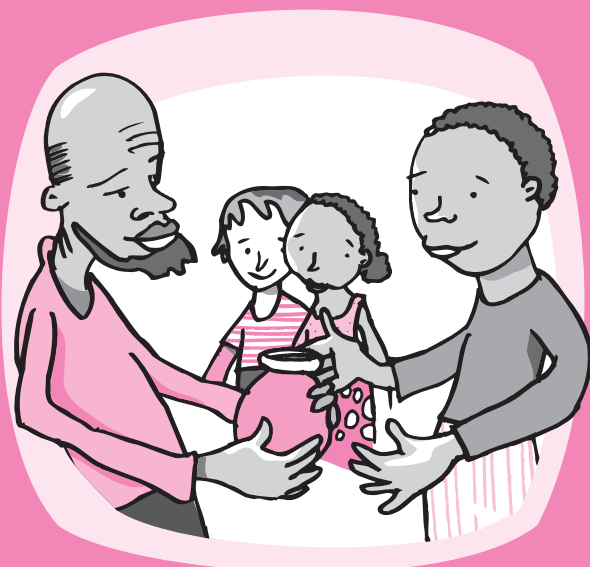
L'Ale agafa la bola pel suport, pronuncia tres vegades la fórmula màgica i li demana que el torni a casa. Torna a sentir una forta sacsejada i al cap d'un moment es troba estirat al terra de la seva habitació. Una mica atordit, s'aixeca i mira al seu voltant. Tot està tal com ho va deixar.

Encara li costa creure tot el que ha passat. Pensa en la Keita, en els seus pares, en el petit Mody i en totes les persones que va conèixer a Mali. L'Ale està segur que tornarà a veure'ls... De sobte recorda el paquetet de la Keita que porta guardat en una butxaca. En obrir-lo, descobreix un tresor: el floc blanc i esponjós d'una planta de cotó.

1 La història de l'Ale

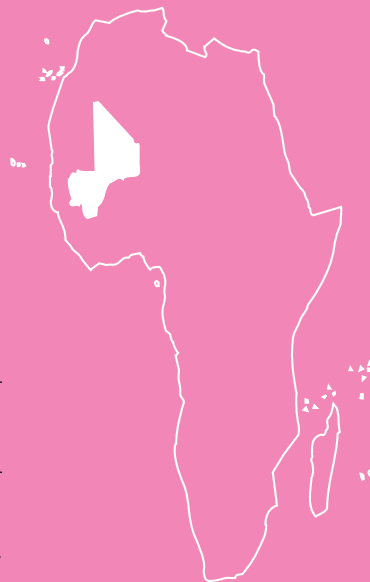
Després de llegir la història de l'Ale , observa els següents dibuixos i descriu què passa en cada escena.

2 El país de la Keita

He viscut una història increïble... Ara vull saber més coses sobre el país de la meua amiga Keita. M'acompanyes a conèixer-lo?

Completa la informació sobre Mali:

La República de Mali està situada en el continent _____

La capital és _____

Té una superfície de 1.240.000 km², aproximadament _____ vegades més gran que la d'Espanya. El territori de Mali és travessat pel riu _____

La població de Mali és de 13.007.000 d'habitants i la componen diversos grups ètnics: els bambara, els malinke, els senuf, els tuaregs, els peuls, els dogon i els bomu, entre d'altres. A més del francès, es parlen les llengües corresponents als diferents grups ètnics.

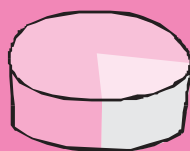
Com que les regions del nord i del centre són les més desèrtiques, la majoria de la població es concentra en el sud als marges dels rius.

A Mali totes les religions es respecten i conviven en pau. La gent és molt alegre. Ens agrada molt riure, però no sempre podem fer-ho... En el meu país tenim problemes molt greus que ens agradaria solucionar.

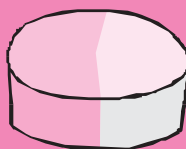

Compara les dades següents...

A Espanya, gairebé totes les persones saben llegir i escriure i tenen aigua potable a les cases. A Mali, de cada 100 persones adultes:

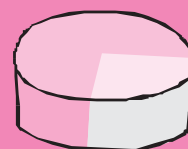

81 no saben llegir i escriure

52 no tenen aigua potable a casa seva o a la seva comunitat

Tant a Espanya com a Mali hi ha persones pobres, però...

A Mali: de cada 100 persones, 72 són molt pobres

A Espanya: de cada 100 persones, 1 és molt pobre

Què opines d'aquesta situació?

3 Ens hem perdut!

Per error la bola del món ha enviat l'Ale i la Keita a una regió misteriosa...
No saben quant de temps hauran de quedar-s'hi. Ajuda'ls a trobar tot el que necessiten
per viure com a persones sanes i felices. Envolta amb un cercle de color
verd allò que consideres essencial (imprescindible), i amb un cercle groc
el que no és tan necessari (prescindible).

Tenint en compte els elements que has triat, fes una llista de les necessitats bàsiques que tenim les persones:

Tenir cobertes les nostres necessitats bàsiques és un dret de totes les dones i els homes del planeta. Llegeix el següent text:

Declaració Universal dels Drets Humans

Art. 1 Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets.

Art. 25 Tota persona té dret a un nivell de vida adequat que li asseguri la salut i el benestar, l'alimentació, el vestit, l'habitatge, l'assistència mèdica....

Art. 26 Tota persona té dret a l'educació...

1. Creus que els drets humans es compleixen per a totes les persones?, per què?

2. Creus que a Espanya les persones tenen les necessitats bàsiques cobertes?, i a Mali?

3. Què opines d'aquesta situació? Comparteix la teva opinió amb els teus companys i companyes.

4 I a casa, com ho tenim?

L'època de la guerra i la postguerra va ser molt dura a Espanya... Aquests són alguns testimonis recollits per joves d'un institut de secundària que van decidir entrevistar els seus avis i àvies per conèixer la història de primera mà.

© Família Mayol

“En els anys quaranta es va passar més gana que durant la guerra. Ens van donar una cartilla i tot ho teníem racionat, l'oli, el sucre...” Asunción Haba

“Jo no vaig anar a l'escola perquè m'havia de quedar a casa per atendre els meus germans perquè la meva mare anés a buscar menjar”. Gabriela Martín

“Els estudis els tenien els que tenien diners i el que no, no podien estudiar.” Carmen Pérez

“La gent es moria de xarampió. A la meva mare se li va morir un fill de xarampió. També hi havia la sarna, que sortia entre els dits i picava molt. I si t'agafava el paludisme calia anar a Navalucillas, que és força lluny, per anar a buscar medecines que en aquella època n'hi havia ben poques”. Àfrica de Castro

Font: Años de pobreza contados por nuestros abuelos y abuelas. Seminario de Fuentes Orales, IES Giner de los Ríos, Alcobendas (Madrid)

© Família Mayol

1. Quin és el testimoni que més t'ha sorprès? Per què?

2. Com es vivia a l'època de la guerra i la postguerra?

3. Quines necessitats bàsiques no estaven cobertes?

4. Per què creus que era difícil estudiar?

5. Què passava quan la gent es posava malalta?

6. Quines diferències trobes entre aquella època i la situació actual del nostre país?

Creus que actualment a Espanya hi ha pobresa? Llegeix el testimoni següent:

La Mercedes ja ha aconseguit treball i pis...

“Tinc 10 fills. Abans vivia en una barraca de fusta, no tenia menjar, els meus fills anaven amb sabatilles que em donaven, de vegades trencades, i em feia vergonya. Però ara, si no és un mes, és l'altre, quan necessiten sabatilles jo els en compro, però això no vol dir que jo hagi tret els meus fills de la pobresa. Però sí que estic orgullosa d'anar fent que els meus fills tirin endavant... Encara que he de sortir de casa a les cinc del matí per anar a treballar, vull que els meus fills vagin amb el cap alt.

El meu primer dia de treball ja em vaig relacionar amb totes les meves companyes. A mesura que passaven els dies, elles m'ajudaven, m'ensenyaven a treballar, a agafar el metro. No em miraven de dalt a baix, em tractaven com una d'elles. I jo pensava: 'Jo sóc igual que elles, per què no hauria d'anar amb el cap ben alt?'. Molts cops miro cap a endarrere i penso en tot el que m'he perdut. Durant molts anys he viscut entre quatre parets, sense saber que aquest món existia. No he sortit de la pobresa encara, però he fet un pas endavant.”

Font: Cuarto mundo

Què ha canviat en la vida de Mercedes?

Quines necessitats no tenia cobertes la família abans que la Mercedes aconseguís feina?

Com creus que se sentia la Mercedes quan vivia en una barraca i no treballava?

Com creus que se senten les persones que viuen en la pobresa? Per què?

5 Problemes de salut

A Mali hi ha molt pocs metges i són molt cars. Hauríem d'anar molt lluny per aconseguir-ne un. Tot i així no tindríem diners per pagar-lo. El govern sempre diu que no té diners per a clíniques, medecines, escoles o transport públic... Aniré caminant a buscar el Toumani. No vull que el meu germanet es mori...

Escriu una redacció breu sobre l'última vegada que vas estar malalt o malalta i vas anar a la consulta mèdica.

1. Com vas anar fins a la consulta?

2. Qui va pagar la consulta i les medecines?

3. Quines diferències trobes entre la situació del Mody i la teva?

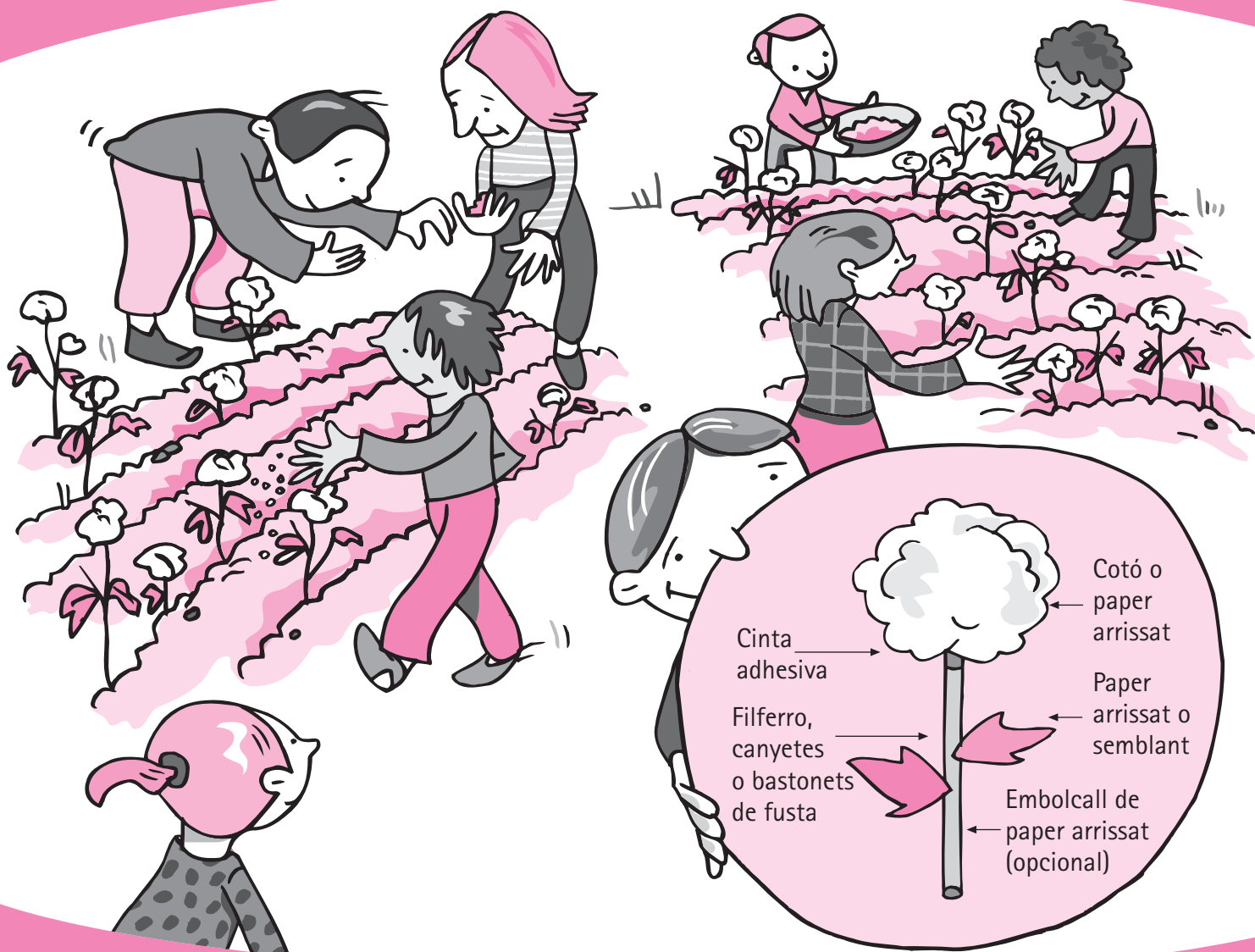
4. Què passa a Espanya si una persona es posa malalta i no té diners? I a Mali?

L'atenció de la salut és molt important per tenir una vida llarga i sana. En el nostre país qualsevol persona pot esperar viure fins als 79 anys o més... A Mali, les persones només viuen fins als 52 anys...

Per què creus que es dona aquesta diferència?
Què en penses?

6 La collita de cotó

Sou agricultors i agricultores del cotó. La vostra missió és fer una bona collita de cotó i vendre-la en el mercat. Ànim i sort!

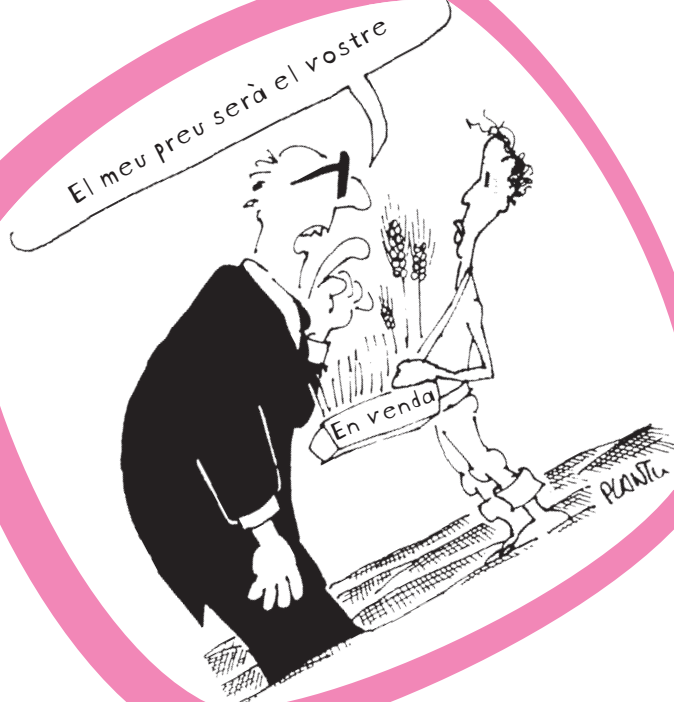
1. Estàs d'acord amb els resultats del joc? Per què?

2. En què s'assembla aquest joc a la realitat?

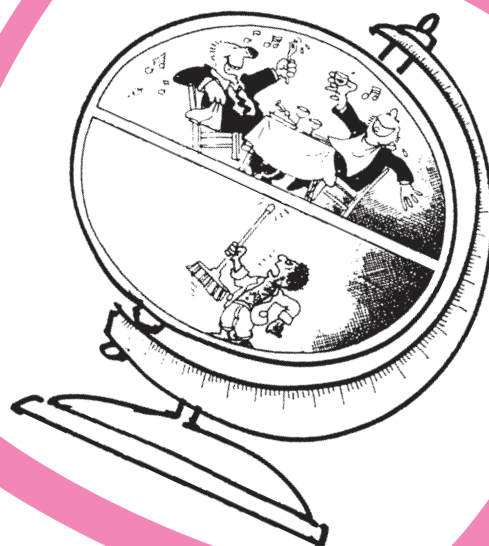
7 Anem a les causes

Les següents imatges han perdut els seus titulars. Decideix quin titular correspon a cada imatge i uneix-los amb una fletxa. Descobriràs quines són algunes de les principals causes de la pobresa en el món.

Els països rics no compleixen les seves promeses d'ajuda per posar fi a la pobresa...

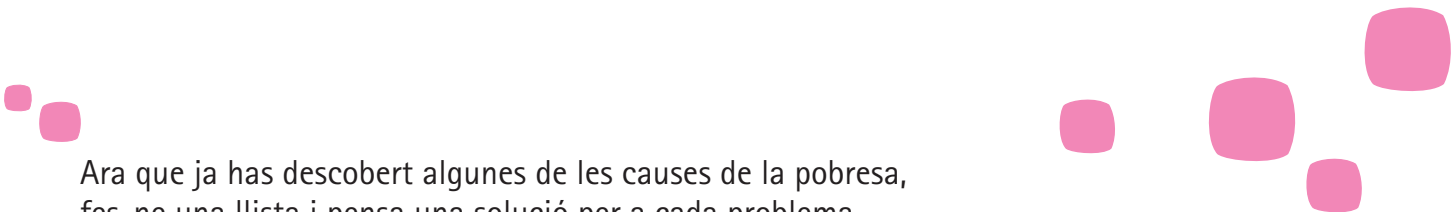

En el món hi ha prou riquesa per a totes les persones, però els rics n'acumulen la major part...

Milions de camperols viuen en la pobresa per culpa d'unes regles comercials injustes

Ara que ja has descobert algunes de les causes de la pobresa, fes-ne una llista i pensa una solució per a cada problema.

Causas de la pobresa

Soluciones

8 Pobresa zero ja!

L'any 2000, 189 països van aprovar els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni per posar fi a la pobresa en el món el 2015... Però els canvis van massa lents...

És necessari que els governs compleixin el que prometen! Per a això, s'està realitzant una campanya mundial en la qual participen milers de ciutadans i ciutadanes com tu. Aquestes són les seves propostes. Llegeix-les i compara-les amb les alternatives que has plantejat a l'activitat 7:

- Més ajuda per als països i les persones més pobres.
- Canviar les regles del comerç injustes.
- Posar fi a les ajudes a l'exportació agrícola dels països rics del Nord.
- Assegurar que totes les persones tinguin cobertes les necessitats bàsiques: alimentació, salut, aigua potable, etc.
- Ajudar els països menys desenvolupats perquè aprofitin la tecnologia..

Escriu una frase per explicar als teus companys i companyes què penses sobre la pobresa en el món.

I tu, què pots fer?

Informa't i participa en les campanyes que hi ha en marxa per pressionar els polítics de tot el món perquè es comprometin en la lluita contra la pobresa.

Pots visitar les seves pàgines web i saber quins actes convoquen en el teu poble o ciutat, com participar-hi per Internet:

- Campanya Pobresa Zero de la Coordinadora d'ONGD espanyoles:
www.pobrezacero.org
- Campanya Sin Excusas 2015 de la Campanya del Mil·lenni de l'ONU:
www.sinexcusas2015.org
- Pots mantenir-te informat sobre els ODM a través de la web de Nacions Unides i del programa escolar de l'ONU, el Ciber Bus Escolar:
www.un.org/Pubs/CyberSchoolBus/spanish/